॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૩ જુલાઈ ૨૦૨૫ **મહિલા મંડળ** **કુલ ગુણ : ૧૦૦**

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ૨૩

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૨૦)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૦)

૧. આંકડામાં લખો. ૧) પાપ ૧૮ ૨) લક્ષણ ૧૦૦૮

૨. બીજું અણુવ્રત શેના વિશેનું છે? **બીજું અણુવ્રત મોટા જૂઠથી નિવૃત્ત થવાનું છે.**

૩. કાલિક અને ઉત્કાલિક સૂત્રનો સ્વાધ્યાય કેટલા પ્રહર થાય?

કાલિક સૂત્રનો ચાર પ્રહર અને ઉત્કાલિક સૂત્રનો સ્વાધ્યાય આઠ પ્રહર થાય.

૪. સાધુપણાની યાદ કરાવનાર શબ્દો કયા છે? **સમણોऽहं, સંજય, વિરય, પડિહય.**

૫. વર્તમાને કેવળી ભગવાન ક્યાં બિરાજે છે? **૧૫ કર્મભૂમિમાં રહેલા ૫ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં બિરાજે છે.**

૬. જાગૃતિ આપણા હૃદયને કેવું બનાવે છે? **જાગૃતિ આપણા હૃદયને કોમળ અને કરુણામય બનાવે છે.**

૭. લુહારના કામ કરવાથી કયો અતિચાર લાગે? **ઈંગાલકમ્મે**

૮. પ્રહર એટલે શું? **દિવસ કે રાત્રિનો ચોથો ભાગ.**

૯. અપઘાત શેના કારણે થાય છે? **અપઘાત કષાયના કારણે થાય છે.**

૧૦. નમસ્કાર સૂત્રના સ્મરણથી શું દૂર થાય છે?

નમસ્કાર સૂત્રના સ્મરણથી સર્વ વિઘ્નો, આપત્તિઓ, કષ્ટો દૂર થાય

(આ) આવશ્યક સૂત્રના આધારે.... (૧૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૫)

૧. સામાયિકના પહેલા બે લક્ષણો લખો. **૧) સર્વ જીવો પ્રતિ સમભાવ ૨) પાંચ ઈન્દ્રિયોનો સંયમ.**

૨. સામાયિકનો સેતુ શું છે? **સ્વરક્ષાથી સર્વ રક્ષા સુધી પહોંચાડવાનો.**

૩. સમકિત સામાયિક એટલે શું? **જિનવચનમાં દઢતમ શ્રદ્ધા રાખવી.**

૪. વંદન કરવાથી કયા ગુણો પ્રગટ થાય છે? **નમ્રતા જેવા આત્મગુણો પ્રગટ થાય છે.**

૫. પ્રતિક્રમણ શેની મહત્ત્વપૂર્ણ સાધના છે? એક શબ્દમાં લખો. **આત્મવિશુદ્ધિ.**

(૨) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૫)**

૧. સામાયિકમાં પાપ પ્રવૃત્તિનો ત્યાગ કરી ....., ..., ..., ... આદિ ધાર્મિક ક્રિયાઓમાં સમય વ્યતીત કરવો. **સ્વાધ્યાય, ધ્યાન, જપ, ધર્મકથા**

૨. સામાયિકથી ..... અને ..... શાંતિ મળે છે. **શારીરિક, માનસિક**

૩. ૨૪ ..... ની ..... અને ..... કરવાથી ..... થાય છે. **તીર્થંકરો, સ્તુતિ, ભક્તિ, દર્શનવિશુદ્ધિ**

(૨૦)

પ્ર.૨ (અ) ઠાણાંગ સૂત્રના આધારે યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. **(૧૦)**

૧. કીડીના દરનો સમાવેશ શેમાં થાય? (અંડ સૂક્ષ્મ, પ્રાણ સૂક્ષ્મ, **લયન સૂક્ષ્મ,** પુષ્પ સૂક્ષ્મ)

૨. જીવ થોડે દૂર સુધી જાય તે કયા પરિણામ? (દીર્ઘ ગૌરવ, ઊર્ધ્વ ગૌરવ, અધો ગૌરવ, **હ્રસ્વ ગૌરવ**)

૩. દઢાયુ કયા તીર્થંકર થશે? (સૂર, નિર્મમ, ઉદય, **સર્વાનુભૂતિ**)

૪. પરિણામ એટલે શું? (આયુષ્યનો સ્વભાવ, આયુષ્યની શક્તિ, **શક્તિ,** સ્થિતિ)

૫. શાસ્ત્રો ભણાવવામાં કુશળ હોય. (શ્રુત સંપદા, વચન સંપદા, **વાચના સંપદા,** મતિ સંપદા)

૬. દ્રવ્યના ભારથી થતી ગતિ (પ્રણોદન ગતિ, ગુરુ ગતિ, **પ્રાગ્ભાર ગતિ,** નરક ગતિ)

૭. દંડના સમયે કેટલી પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે છે? (**૩૦,** ૫૪, ૮૪, ૩૫)

૮. વિગયના પ્રકાર કેટલા છે? (૩, ૪, ૬, **૯**)

૯. જાગૃત રહેનાર સાધકનો શું પરિપક્વ બને છે? (દીક્ષા, **સંયમ,** વૈરાગ્ય, આચાર)

૧૦. કોના રુચક પ્રદેશમાં સંકોચ વિસ્તાર થતો નથી? (આકાશ, ધર્મ, અધર્મ, **જીવ**)

(આ) સૂયગડાંગ સૂત્રના આધારે લખો. **(૧૦)**

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબના શબ્દો કૌંસમાં આપેલા આંક્ડા પ્રમાણે લખો. **(૬)**

૧. શીલ શબ્દના કેટલા અર્થ બતાવ્યા છે? (૪) **સ્વભાવ, ચારિત્ર, આચાર–વિચાર, બ્રહ્મચર્ય.**

૨. સાધુ કેવી ભાષા ન બોલે? (૬) **માર્મિક, કઠોર, કર્કશ, મિશ્ર, અસત્ય, વેર–વિરોધ.**

૩. વીર્યના ભેદ લખો. (૨) **સકર્મવીર્ય, અકર્મવીર્ય.**

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. **(૪)**

૧. સાધક ભવભ્રમણ કેવી રીતે ઘટાડે છે? **કષાયોની ઉપશાંતિથી.**

૨. પોતાના અજ્ઞાનનું પોષણ કોણ કરે છે? **જેઓ સ્વર્ગના સુખ માટે કે મોક્ષ માટે હિંસક પ્રવૃત્તિ કરે છે.**

૩. સૂયગડાંગ સૂત્રના નવમા અધ્યયનનું નામ શું છે? તેમાં કેટલી ગાથા છે?

સૂયગડાંગ સૂત્રના નવમા અધ્યયનનું નામ ધર્મ છે. તેમાં ૩૬ ગાથા છે.

૪. આત્મભાવમાં સ્થિર થવા શેનું પાલન કરે? **બ્રહ્મચર્યનું પૂર્ણતઃ**

(૨૦)

પ્ર. ૩ (અ) ઉપાસકદશાંગ સૂત્રના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં લખો. (૧૦)

૧. નજીક રહીને ઉપાસના કરનારા **ઉપાસક**

૨. કયા શ્રાવકને તેર પત્ની હતી? **મહાશતક**

૩. એક ગોકુળ કયા શ્રાવક પાસે હતા? **સકડાલપુત્ર**

૪. કાંપિલપુર નગરમાં કયા શ્રાવક રહેતા હતા? **કુંડકૌલિક**

૫. પ્રાણીઓના ક્રય–વિક્રય સાથે કોના ક્રય–વિક્રયનો ધંધો ચાલતો હતો? **દાસ–દાસીઓના**

૬. માતાની પ્રેરણાથી કોણે પ્રાયશ્ચિત્ત લીધું? **ચુલનીપિતા**

૭. ઉપસર્ગમાં કયા શ્રાવક ચલિત થયા નથી? **કામદેવ/મહાશતક**

૮. સુરાદેવની પત્નીનું નામ શું હતું? **ધન્યા**

૯. શ્રાવકના વ્રત ગ્રહણ કરવાનો ક્રમ કેવો છે? **મનોવૈજ્ઞાનિક**

૧૦. શ્રમણોપાસકની ભૂમિકામાં શ્રાવક કેવો બની શકે છે? **શ્રમણભૂત**

(આ) સુખ વિપાક સૂત્રના આધારે લખો. (૧૦)

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ કૌંસમાં આપેલા આંકડા પ્રમાણે આપો. (૬)

૧. સુપાત્રદાનથી કયા દિવ્ય પ્રગટ થયા? (૫) **સુવર્ણ વૃષ્ટિ, પુષ્પ વૃષ્ટિ, ધ્વજા, દેવદુંદુભિ, અહોદાનં.**

૨. સુબાહુકુમાર કોને ધન્યવાદ આપે છે? (૪) **રાજા, રાજકુમાર, શેઠ, સેનાપતિ.**

૩. અશુભ પ્રકૃતિનું ફળ જીવ માટે કેવું છે? (૩) **અનિષ્ટ, અપ્રિય, દુ:ખરૂપ**

(૨) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો. (૪)

૧. ધનપતિની નગરીનું નામ કનકપુર છે. **સાચું.**

૨. ભદ્રનંદીનો પૂર્વભવનું નામ વિજયકુમાર હતું. **સાચું.**

૩. મહાબલકુમારે પૂર્વભવમાં ધર્મસિંહ અણગારને સુપાત્રદાન આપ્યું હતું.

ખોટું. મહાબલકુમારે પૂર્વભવમાં ઈન્દ્રદત્ત અણગારને સુપાત્રદાન આપ્યું હતું.

૪. વરદત્ત કુમારના લગ્ન શ્રીકાંતા સાથે થયા હતા. **ખોટું. વરદત્ત કુમારના લગ્ન વીરસેના સાથે થયા હતા.**

પ્ર.૪ ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે જવાબ લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો. **(૧૨)**

૧. એહિ **તા ભુંજિમો ભોએ, માણુસ્સં ખુ સુદુલ્લહં । ભુત્તભોગી તઓ પચ્છા, જિણમગ્ગં** ચરિસ્સામો ॥

અર્થ : તમે અહીં આવો, મનુષ્ય જન્મ મળવો ખરેખર દુર્લભ છે, માટે આપણે બંને ભોગ ભોગવીએ. ભોગ ભોગવ્યા પછી જિનમાર્ગને–ચારિત્રધર્મને ફરીથી અનુસરીશું.

૨. સોઉણ **રાયકન્ના, પવજ્જં સા જિણસ્સ ઉ । નીહાસા યા નિરાણન્દા, સોગેણ ઉ** સમુચ્છિયા ॥

અર્થ : એ રાજકન્યા ભગવાનની પ્રવ્રજ્યા – દીક્ષા સુણીને હાસ્ય અને આનંદથી રહિત થઈને શોકથી મૂર્ચ્છિત થઈ.

૩. જઈ **મજ્જ કારણા એએ, હમ્મન્તિ સુબહૂ જિયા । ન મે અયં તુ નિસ્સેસં, પરલોગે** ભવિસ્સઈ ॥

અર્થ : જો મારા કારણથી એ ઘણા જીવો હણાશે તો આ કાર્યથી પરલોકમાં મારું કલ્યાણ થશે નહિ.

૪. કસ્સ **અટ્ઠા ઈ મે પાણા, એ એ સવ્વે સુહેસિણો । વાડેહિં પંજરેહિં ચ, સન્નિરુદ્ધા ય** અચ્છહિ? ॥

અર્થ : અરિષ્ટનેમિએ પૂછ્યું કે–આ બધા સુખાર્થી પ્રાણીને કયા પ્રયોજનને માટે વાડામાં અને પાંજરામાં પૂરવામાં આવ્યા છે?

(૨) નીચેની ગાથાઆનો માત્ર ભાવાર્થ લખો. **(૩)**

૧. ગિરિં રેવતયં જંતી, વાસેણુલ્લા ઉ અંતરા । વાસન્તે અંધાયરંમિ, અંતો લયણસ્સ સા ઠિયા ॥

અર્થ : સાધ્વી રાજેમતી નેમપ્રભુના દર્શનાર્થે એકવાર રૈવતક પર્વત પર જતી વખતે વર્ષાથી ભીંજાયા. અંધારું થઈ ગયું હતું. વર્ષાથી બચવા માટે એક અંધારી ગુફામાં તેઓ રોકાઈ ગયા.

૨. અહાહ જણાઓ તીસે, વાસુદેવં મહિડ્ઢિયં । ઈહાગચ્છઉ કુમારો, જા સે કન્નં દદામિ હં ॥

અર્થ : યાચના કર્યા પછી આ રાજેમતીના પિતાએ મહર્દ્ધિક શ્રી કૃષ્ણ વાસુદેવને કહ્યું, જો નેમિકુમાર અહીં પધારે તો હું આ કન્યા તેને આપું.

(૩) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરો. **(૩)**

૧. ઉગ્ગં **તવં ચરિત્તાણં, જાયા દોણ્ણિ વિ કેવલી । સવ્વં કમ્મં ખવિત્તાણં, સિદ્ધિં પત્તા** અણુત્તરં ॥

૨. જીવિયંતં **તુ સંપત્તે, મંસટ્ઠા ભક્ખિયવ્વએ ।પાસિત્તા તે મહાપન્ને, સારહિં** ઈણમબ્બવી ॥

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક શબ્દમાં લખો. **(૨)**

૧. નેમિકુમારને શેનાથી વિભૂષિત કર્યા? **ઘરેણા** ૨. નેમિકુમારે કયા નક્ષત્રમાં દીક્ષા લીધી? **ચિત્રા**

૩. હાથી શેનાથી વશ થાય છે? **અંકુશ** ૪. રહનેમિ કયા પરિષહથી પરાજિત થયા? **સ્ત્રી**

(૨૦)

પ્ર. ૫ (અ) ભગવતી સૂત્રના આધારે જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૦)

૧. શંખ નિધિ અને કાલ નિધિ એટલે શું?

શંખ નિધિ : મોક્ષના સાધન બતાવનાર શાસ્ત્ર તથા ગદ્ય–પદ્ય શાસ્ત્રો, વાજિંત્રોની પ્રાપ્તિ.

કાલ નિધિ : અષ્ટાંગ નિમિત્તના ઈતિહાસ તથા કુંભકારના શિલ્પ શાસ્ત્રની જાણકારી.

૨. ધર્મદેવ શા માટે વૈમાનિક દેવ બને છે? **કર્મો શેષ રહે તો.**

૩. દેવાધિદેવ પાસે કેટલી શક્તિ હોય છે? એક શબ્દમાં લખો. **અનંત**

૪. કયા દેવ લબ્ધિસંપન્ન હોય તો વિકુર્વણા કરી શકે? બે શબ્દમાં લખો. **ભવિય દ્રવ્યદેવ, ધર્મદેવ.**

૫. ધર્મદેવ વધારે કે નરદેવ? કેટલા? **ધર્મ દેવ વધારે. સંખ્યાતગુણા.**

૬. નરદેવની ભવ સ્થિતિ કેટલી? **જઘન્ય ૭૦૦ વર્ષ ઉત્કૃષ્ટ ૮૪લાખ પૂર્વ વર્ષ.**

૭. દેવાધિદેવની અવગાહના લખો. **જઘન્ય ૭ હાથ ઉત્કૃષ્ટ ૫૦૦ ધનુષ.**

૮. ભવિય દ્રવ્યદેવનો સંચિટ્ઠણા લખો. **જઘન્ય અંતર્મુહૂર્ત ઉત્કૃષ્ટ ૩ પલ્યોપમ.**

૯. ભાવદેવનો ઉપપાત લખો. **૧૧૧ તે ૧૦૧ સંજ્ઞી મનુ., ૫ સંજ્ઞી તિ., ૫ અસંજ્ઞી તિર્યંચ એ ૧૧૧ ના પર્યા.**

૧૦. નરદેવનું અંતર કેટલું? રસોઈયા કેટલા?

જઘન્ય એક સાગરોપમ ઝાઝેરું, ઉત્કૃષ્ટ દેશે ઊણું અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્તન. ૩૬૦ રસોઈયા.

(આ) કોઠો બનાવીને માર્ગણા લખો. (૧૦)

માર્ગણા	ના	તિ.	મનુ.	દેવ	સમજૂતી	કુલ ભેદ
૧. વચનયોગી ત્રણ શરીરમાં	૭	૮	૮૬	૯૯	૭ નરક, ૩ વિકલેન્દ્રિય, ૫ અસંજ્ઞી તિર્યંચ પંચે., ૮૬ જુગલિયા, ૯૯ દેવ એ ૨૦૦ ના પર્યાપ્તા	૨૦૦
૨. લવણસમુદ્ર ઘ્રાણેન્દ્રિયમાં	૦	૨૪	૧૬૮	૦	૪૮ તિર્યંચના ભેદમાંથી સ્થાવરના ૨૨ અને ૨ બેઈ.ના ભેદ વર્જીને, ૫૬ અંતરદ્વીપ × ૩ = ૧૬૮	૧૯૨
૩. ઘ્રાણેન્દ્રિય મિશ્રયોગ શાશ્વતામાં	૭	૧૨	૧૫	૮૫	૭ નારકીના પર્યા., તેઈ., ચૌરે., ૫ અસંજ્ઞી તિ. પંચે.ના અપર્યા., ૫ સંજ્ઞી તિ. પંચે.ના પર્યા., ૧૫ કર્મભૂમિના પર્યા., ૯૯ દેવમાંથી ૯ ગ્રૈવેયક, ૫ અનુત્તર વિમાન એ ૧૪ પર્યા. વર્જીને	૧૧૯
૪. પંચેન્દ્રિય નપુંસકવેદમાં	૧૪	૨૦	૧૩૧	૦	૧૪ નારકીના, ૨૦ તિર્યંચ પંચે.ના, ૧૦૧ સંમૂ. મનુ.ના અપર્યા., ૧૫ કર્મભૂમિના અપર્યા. પર્યા.	૧૬૫
૫. નો ગર્ભજ કૃષ્ણલેશી અપર્યાપ્તામાં	૩	૧૯	૧૦૧	૫૧	૫, ૬, ૭ ત્રણ નરકના અપર્યાપ્તા, નો ગર્ભજ તિર્યંચના ૩૮ ભેદમાંથી ૧૯ અપર્યા., ૧૦૧ સંમૂ. મનુ. ના અપર્યા., ૫૧ જાતિના દેવના અપર્યાપ્તા	૧૭૪

જય – જિનેન્દ્ર